

Verslag bewonersbijeenkomst Heerlen-Zuid

Participatie in het kader van de Omgevings- visie voor Heerlen

Datum bijeenkomst: 8 juni 2023



Heerlen

Inhoudsopgave

1.	Over het participatietraject	4
2.	Wat er op korte termijn moet veranderen in Heerlen	5
3.	Toekomstwensen voor Heerlen verdeeld over 3 thema's:	7
3.1.	Economie & Mobiliteit	8
3.2.	Leefbaarheid & Gezondheid	11
3.3.	Natuur & Cultuur	14

1. Over het participatietraject

Op 1 januari 2024 gaat de Omgevingswet in. Deze wet vervangt en vereenvoudigt straks alle bestaande wetten voor de fysieke leefomgeving. Gemeente Heerlen bereidt zich voor op deze ingangsdatum.

De Omgevingswet schrijft voor dat de gemeente ook een omgevingsvisie heeft die als leidraad dient voor het uitvoeren van de nieuwe wetgeving. Deze omgevingsvisie moet half 2024 klaar zijn. De gemeente Heerlen wil hiervoor samen met inwoners, ondernemers en organisaties in de stad een visie opstellen. Daarom brengt de gemeente eerst in kaart wat inwoners, organisaties en bedrijven belangrijk vinden voor de leefomgeving van Heerlen op de lange termijn.

Onderdeel van het participatietraject zijn vier stadsdeelgesprekken waarbij bewoners met elkaar in gesprek gingen over waar de gemeente Heerlen de komende jaren aan moet werken, qua leefomgeving. Bewoners konden aangeven wat er moet veranderen in hun buurt en in de stad als geheel. De centrale vraag van de gesprekken was: **wat zijn uw dromen voor Heerlen in de nabije en verre toekomst?**

De vier gesprekken vonden plaats op:

- Donderdag 25 mei in Hoensbroek, in Amicitia
- Donderdag 1 juni in Heerlerheide, in Cultureel Centrum Corneliushuis
- Donderdag 8 juni in Heerlen-Zuid, in Auberge De Rousch
- Donderdag 15 juni in Heerlen-Centrum, in De Twee Gezusters

Dit is een verslag van de bewonersbijeenkomst op **8 juni in Heerlen Zuid.**

Op deze bijeenkomst waren aanwezig:

- 23 bewoners tussen de 25 tot 80 jaar uit de wijken: Molenbergpark, Heerlerbaan, Welten, Susteren, Park Hoogveld, Heerlen Centrum, Heerlen Noord GMS, Caumerveld, Douve Weien, Aarveld en Heerlen Noord GMS;
- Burgemeester Roel Wever;
- Medewerkers van de gemeente Heerlen.

Wat is er besproken tijdens de bijeenkomst?

Tijdens de bijeenkomst heeft burgemeester Roel Wever toelichting gegeven over de totstandkoming van de Omgevingsvisie voor Heerlen en konden bewoners hem vragen stellen. Vervolgens hebben bewoners in groepjes ideeën en toekomstwensen bedacht binnen drie hoofdthema's, namelijk Economie & Mobiliteit, Leefbaarheid & Gezondheid en Natuur & Cultuur. De **visual** hiernaast met thema's en onderwerpen stond centraal tijdens de gesprekken over de toekomst van Heerlen.



2. Wat er op korte termijn moet veranderen in Heerlen

Nadenken over de toekomst van Heerlen, dat wilden de bewoners van de bijeenkomst wel. Maar voordat we in gesprek gingen over de toekomst, stonden we eerst stil bij hoe zij de stad op dit moment ervaren en welke zaken nu of op korte termijn aangepakt moeten worden.

Wat is Heerlen voor stad?

We vroegen de bewoners drie woorden te noemen die Heerlen beschrijven. Deze woorden werden het meest genoemd:

- Thuis
- Groen
- Leegstand
- Gezellig
- Altijd in beweging



Als u Heerlen in drie woorden zou moeten beschrijven, welke woorden zouden dat dan zijn?



Onderwerpen die prioriteit hebben en volgens de bewoners op korte termijn aangepakt moeten worden:

1. Criminaliteit en onveiligheid door armoede en drugsproblematiek

“Mijn man en ik gingen om 23.00 uur naar bed. Onder ons slaapkamerraam stonden twee mensen te vechten. Er werd zelfs een mes getrokken. Ik belde daarom 112, maar niemand kon komen. Er was namelijk geen agent beschikbaar. De criminaliteit is vanuit het centrum van Heerlen naar de randen van Heerlen gekomen. Mensen staan nu onder ons slaapkamerraam te vechten. Dat is niet de eerste keer, we zien het elke dag.”

2. Meer aanwezigheid en beschikbaarheid van politie en wijkagenten op straat

“Op dit moment hebben we te weinig politie in Heerlen. Dat merk ik in mijn buurt ook. Ik zie wel veel handhaving en straatcoaches rondlopen. Maar wat zijn hun bevoegdheden en is dat wel effectief?”

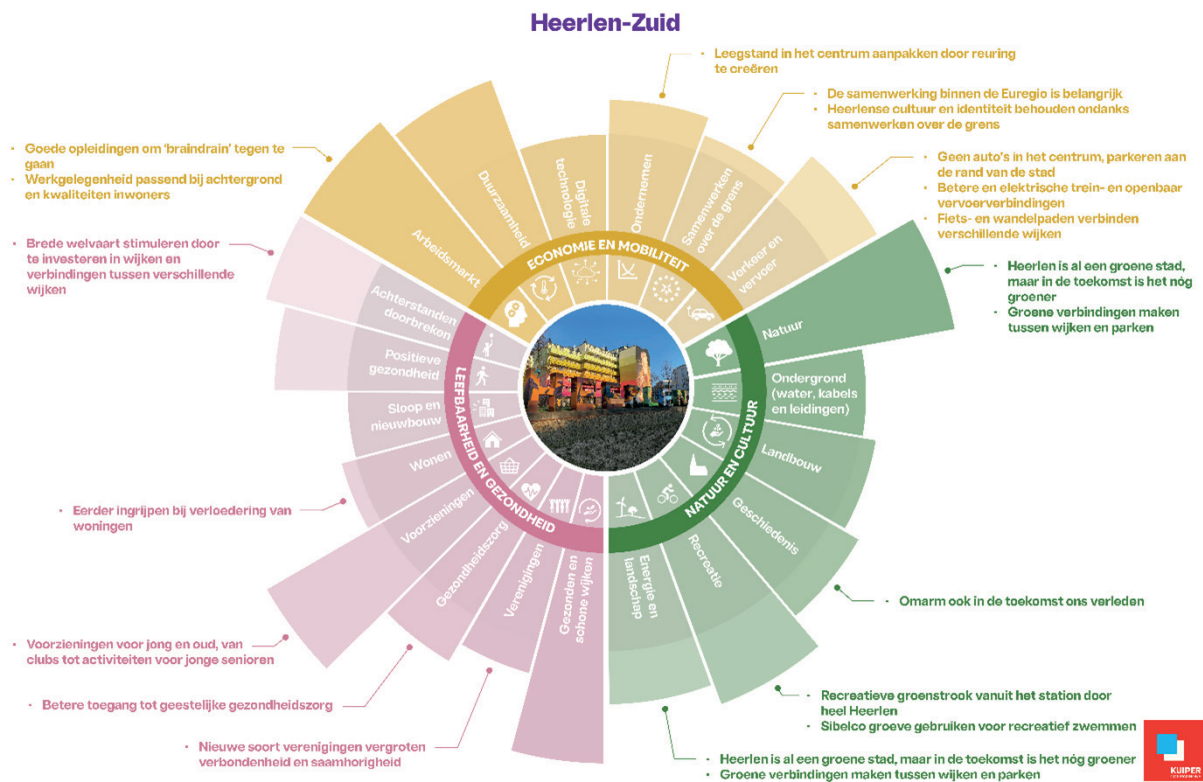
3. Aanpakken van het onderscheid en de ongelijkheid tussen verschillende wijken van Heerlen

“Heerlen is een verzameling van wijken. Er zit geen eenheid in.”

3. Toekomstwensen voor Heerlen verdeeld over 3 thema's

In onderstaande afbeelding zijn de wensen en ideeën van de bewoners over de toekomst van Heerlen samengevat, voor drie verschillende thema's: Economie & Mobiliteit, Leefbaarheid & Gezondheid, Natuur & Cultuur. De lengte van de staven geven weer hoe belangrijk de deelnemers ieder onderwerp vonden: hoe langer de staaf, hoe belangrijker het onderwerp.

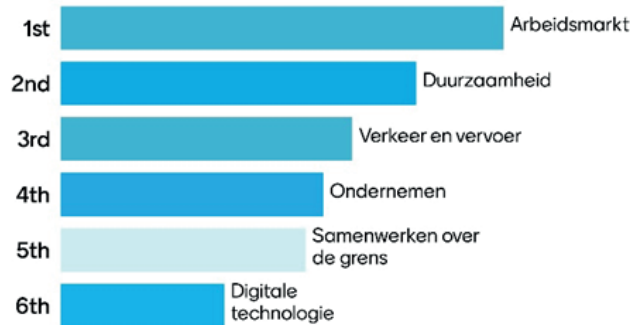
In de rest van dit hoofdstuk kunt u een uitgebreidere beschrijving van deze ideeën en wensen vinden.



3.1. Economie & Mobiliteit



Belangrijkste onderwerpen Economie & Mobiliteit in jouw buurt



ARBEIDSMARKT

Werkgelegenheid passend bij achtergrond en kwaliteiten inwoners

Het is belangrijk dat er werkgelegenheid gecreëerd wordt, passend bij de achtergrond en kwaliteiten van bewoners. In de toekomst moet iedereen passend werk kunnen vinden. Hierbij is het belangrijk dat er een arbeidsaanpak per wijk komt. Kijk niet naar algemene problemen die spelen rondom werkloosheid in heel Heerlen maar ontwikkel een aanpak per wijk, zeggen bewoners. Wat nodig is, is het opheffen van de 'mismatch' op de arbeidsmarkt; voldoende banen op niveau en opleidingen om de braindrain tegen te gaan.

“Goede vaklui. Je kunt ze amper vinden. Voldoende stageplaatsen waar leerlingen praktijkervaring kunnen opdoen zijn hard nodig.”

Opleidingen om braindrain tegen te gaan

Een manier om de braindrain tegen te gaan, is het aanbod van goede opleidingen in Heerlen. Geef goede opleidingen prioriteit in Heerlen. De ene bewoner vindt dat er opleidingsmogelijkheden moeten komen voor 'goede vaklui', de ander specifiek voor vmbo-leerlingen en mbo-studenten. Een andere bewoner geeft aan dat er juist opleidingsmogelijkheden en banen moeten zijn voor hoger opgeleide jongeren, zodat zij niet uit Heerlen wegtrekken.

“Er moet aandacht zijn voor goede scholing. Daarbij moeten we inzetten op technologie en studenten. Dat biedt kansen. Wil je de vergrijzing tegengaan, moet Heerlen aantrekkelijk worden.”

VERKEER & VERVOER

Geen auto's in het centrum, parkeren aan de rand van de stad, of het centrum

De bewoners zien een stadscentrum voor zich zonder auto's. Parkeren kan in de toekomst buiten het centrum, aan de rand van de stad. Mensen bewegen zich in de toekomst door Heerlen met elektrisch, goedkoop (tot gratis) openbaar vervoer, of de fiets.

“Je zou goedkoop of gratis moeten kunnen parkeren aan de rand van het centrum. Met een busje, ‘de mijnwagen’, wordt je dan naar het centrum gebracht. Dit levert op: beperkte vervuiling, kans voor toerisme en betere toegankelijkheid voor meer inwoners.”

Betere en elektrische trein en ov-verbindingen

In Heerlen is volgens de bewoners behoefte aan beter, goedkoper en duurzamer openbaar vervoer. Bewoners willen betere vervoersvoorzieningen tussen diverse locaties en goede busvoorzieningen. Eventueel zelfs afgestemd op de werktijden van bedrijven, zoals een bewoner aangeeft. Om dit te bereiken, moet er slim gebruik gemaakt worden van technologie.

“Je kunt dan door middel van elektrische vervoer naar het centrum reizen. Geen auto's meer in de stad, maar goedkoop elektrisch vervoer.”

Fiets- en wandelpaden verbinden verschillende wijken van Heerlen

Bewoners zien een kans voor langzaam verkeer door Heerlen. Fiets- en voetgangerspaden verbinden de verschillende wijken als ‘slagaders’ van Heerlen. Hiervoor zijn verkeersveilige fietsvoorzieningen nodig.

ONDERNEMEN

Leegstand in het centrum van Heerlen aanpakken door reuring te creëren

Op dit moment is er veel leegstand in het centrum van Heerlen. Als de parkeerplaatsen uit het centrum verdwijnen, is er meer ruimte voor nieuwe ondernemingen. Bijvoorbeeld voor leuke winkels of startups. In de toekomst moet er meer ruimte voor nieuwe ondernemingen zijn.

SAMENWERKEN OVER DE GRENS

Heerlense cultuur en identiteit behouden, ondanks samenwerken over de grens

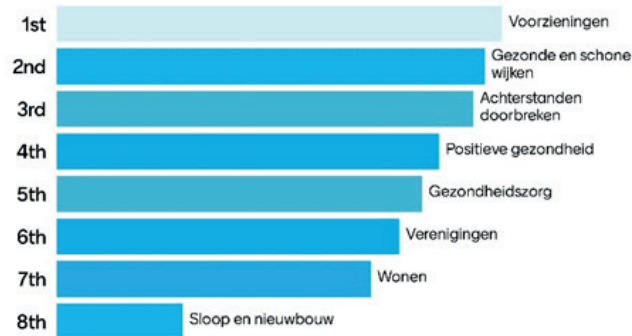
Bewoners zien kansen om meer samenwerkingen op te zoeken. Zowel met omliggende gemeenten in Nederland als over de grens. De samenwerking binnen de Euregio is belangrijk. Heerlen kan zo een centralere positie krijgen in de regio en het land. Belangrijk is wel dat de eigen Heerlense cultuur en identiteit behouden blijven. Ook bij een intensieve samenwerking over de grens.

“In de toekomst nog meer samenwerken binnen de Euregio.”

3.2. Leefbaarheid & Gezondheid



Belangrijkste onderwerpen Leefbaarheid & Gezondheid in jouw buurt



VOORZIENINGEN

Voorzieningen voor jong en oud, van clubs tot activiteiten voor jonge senioren

Voldoende voorzieningen voor jong en oud maken van Heerlen een aantrekkelijke stad. In de toekomst willen bewoners meer voorzieningen op wijkniveau, waar verschillende leeftijden gebruik van kunnen maken. Hangjeugd bied je zo activiteiten en een plek om naartoe te gaan. Bewoners willen dat er meer clubs komen om uit te gaan, meer sportverenigingen (en dan niet alleen voetbal!) en meer activiteiten voor jonge senioren.

“Er zijn hier geen nachtclubs. Veel mensen gaan naar Aken en Maastricht voor het nachtleven. Er moeten goede uitgaansgelegenheden in Heerlen komen.”

“Wij missen vooral activiteiten voor jonge senioren tussen de 55 en 75 jaar. Zij moeten straks de vitale ouderen worden. Er wordt van mij verwacht dat ik een beetje fit blijf. Ik kan wel naar de sportschool, maar andere faciliteiten zijn er niet. Ik zou wel iets willen zoals lange afstandswandelen, of dansen.”

ACHTERSTANDEN DOORBREKEN

Brede welvaart stimuleren door te investeren in wijken en verbindingen tussen verschillende wijken

Om achterstanden te doorbreken moet er geïnvesteerd worden in brede welvaart. Volgens bewoners mag er geen wijk achterblijven. Alle wijken moeten de kans krijgen om zich te ontwikkelen. Letterlijke verbindingen tussen de verschillende wijken kunnen huidige achterstanden doorbreken. Denk bijvoorbeeld aan fiets- en loopverbindingen tussen verschillende wijken. Maar ook door te investeren in en het versterken van het verenigingsleven.

“Maak verbindingen tussen ‘arm en rijk’.”

VERENIGINGEN

Nieuwe soort verenigingen

Heerlen heeft een sterke verbondenheid met en een lange traditie op het gebied van het verenigingsleven. De bewoners geven aan dat zij een toekomst zien in ‘nieuwe soort verenigingen’. Deze verenigingen zorgen voor verbondenheid en saamhorigheid en vergroten de leefbaarheid. Voor nieuwe soort verenigingen zijn buurthuizen en ontmoetingsplekken nodig.

“Denk aan een game vereniging, DJ-vereniging, of iets anders wat in 2050 aanspreekt bij de jeugd. Belangrijk is om goed in de gaten te houden wat de jeugd aanspreekt en bezighoudt.”

Buurtvader of -moeder

Niet de wijkagent, of straatcoach, maar een buurtvader of -moeder houdt in 2050 de boel in de gaten.

“Je zult moeten beginnen met achterstanden doorbreken. Bijvoorbeeld door de inzet van buurtvaders en -moeders; mensen die midden in de wijk staan en die daar wonen. Mensen die een bepaald gezag uitstralen en de jeugd kennen. Een soort van wijkcoaches, die meer 1 op 1 met de mensen in de wijk omgaan.”

WONEN

Eerder ingrijpen bij verloedering

In de toekomst moet het mogelijk zijn om verhuurders van woningen makkelijk aan te spreken op onderhoud en huurachterstanden. Op deze manier kan er eerder worden ingegrepen bij verloedering van woningen en bij huurachterstanden. Volgens een bewoner is er meer 'dwang' nodig, zodat verhuurders aan onderhoud van panden doen. Onderhoud kan volgens een andere bewoner ook vastgelegd worden in prestatieafspraken met woningcorporaties.

“Om te voorkomen dat mensen in de penarie komen, moeten er afspraken worden gemaakt met woningcorporaties waarbij eerder ingegrepen kan worden bij huurachterstanden.”

Duurzame en diverse woningen

Volgens bewoners moet er geïnvesteerd worden in een divers woningaanbod met duurzame woningen voor iedereen.

GEZONDHEIDSZORG

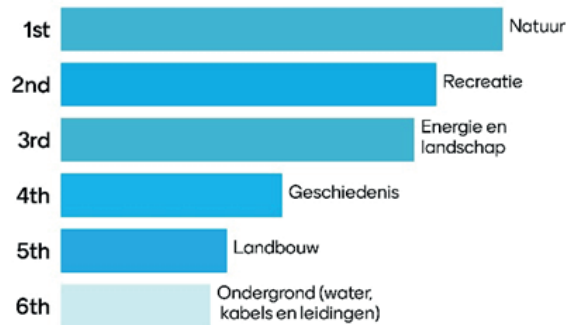
Makkelijke toegang tot geestelijke gezondheidszorg

De wachtlijsten voor de geestelijke gezondheidszorg zijn te lang. Volgens een bewoner moeten jongeren in de toekomst makkelijk toegang hebben tot geestelijke gezondheidszorg.

3.3 Natuur & Cultuur



Belangrijkste onderwerpen Natuur & Cultuur in jouw buurt



NATUUR

Heerlen is al een groene stad, maar in de toekomst is het nóg groener

De bewoners zijn er trots op dat Heerlen zo'n groene stad is. In de toekomst kan en moet Heerlen nog groener worden. Een paar ideeën hiervoor zijn: actief stimuleren dat bewoners de tegels uit de tuin halen en vervangen voor aarde en groen, meer groene gevels en groene daken van woningen. Bij nieuwbouwplannen en -projecten is het volgens bewoners een goed idee om te verplichten dat er ook 'groene plannen' worden meegenomen. Andere groene wensen die genoemd werden, zijn: starten met stadslandbouw, wilde bloemen laten groeien, en op sommige plekken het gras niet meer maaien.

“Er mag nog meer groen in de stad komen. Op het Schouwburgplein is te weinig groen.”

Groene verbindingen maken

Heerlen is al heel erg groen. Verschillende bewoners vinden het een goed idee om het groen dat er al is, dus bijvoorbeeld parken, met elkaar te verbinden door groenstroken. Op deze manier kun je wat er al is beter benutten en worden verschillende wijken met elkaar verbonden. Wandelaars en fietsers kunnen vervolgens gebruik maken van deze groene verbindingen.

“We gaan uit van wat we al hebben in Heerlen. We hebben veel groen.

Deze groene gebieden kunnen we met elkaar verbinden door wandel- en fietspaden. Er zijn zoveel plekken die zo mooi zijn in Heerlen.”

RECREATIE

Recreatieve groenstrook vanuit het station door heel Heerlen

De groene ambities van bewoners voor hun stad biedt recreatieve kansen. Een groene strook die vanuit het station door heel Heerlen waaiert, verbindt niet alleen wijken en parken, maar biedt ook gelegenheid voor recreatieve routes voor wandelaars en fietsers.

“Aan de kant van het station ligt braakliggend terrein. Daar kun je een groenstrook van maken, dat je vervolgens doortrekt door heel Heerlen.”

Sibelcogroeve gebruiken voor recreatief zwemmen

Een bewoner noemde het idee om in de toekomst de Sibelcogroeve te gebruiken voor zwemmen en recreatie.

ENERGIE EN LANDSCHAP

Mijnwater gebruiken voor stadsverwarming

Een bewoner opperde het idee om het mijnwater te gebruiken voor stadsverwarming.

“Mijnwater is lekker warm. Gebruik dat voor stadsverwarming.”

GESCHIEDENIS

Omarm ook in de toekomst ons verleden

Een bewoner vond dat Heerlen in een identiteitscrisis zit. Volgens de bewoner was het niet nodig om steeds nieuwe dingen te bedenken, maar is het belangrijk om ook in de toekomst juist het verleden te omarmen.

“Heerlen zit in een identiteitscrisis. Sluit vrede met het verleden. Bedenk niet steeds nieuwe dingen, maar omarm het verleden en laat dat zien. Dat kan bijvoorbeeld door oude gevels te herstellen en nieuwe gebouwen te bouwen in oudere stijlen, dus niet hypermodern en strak.”

“We moeten uit het mijngat komen. Ik heb genoeg van het mijnverleden! Dat moeten we niet de hele tijd benoemen. Kijk verder terug in de tijd, naar onze Romeinse geschiedenis en doe daar wat mee.”

